

DE FAKKEL

Vrij Communistisch orgaan der Vlaamsche Groepen

VERSCHIJNT 2 MAAL PER MAAND

Redactie en Administratie :

VRIJDAGMARKT, 3, GENT

ABONNEMENTSPRIJS :

BINNENLAND	1.50 per jaar.
» »	0.75 per 6 maand.
BUITENLAND	2.50 per jaar.
» »	1.25 per 6 maand.

De aarde is ALLEN menschen gemeenzaam en brengt daarom ook hare vruchten voort voor het gemeenschappelijk gebruik van ALLEN.

THOMAS VAN AQUINO.

(SUMMA THEOLOGIE)

Wat helpt den arbeider de enkele politieke vrijheid, als hij daarbij honger lijdt, als zijn toestand niet verbetert, als hij steeds de mensch blijft, die door den kapitalist wordt uitgezogen, als hij zich zijn leven lang plagen en afbeulen moet, om ten slotte in ellende onder te gaan?

BEBEL (1872).

Artikels moeten voor Woensdag avond ingestuurd worden.

De Kortste Weg

Dat is meestal het onderwerp der discussie tusschen een parlementair en een revolutionair.

Het is toch betreurenswaardig welke argumenten er dan door de parlementairen gebezigd worden om hunne meening te staven, wat ons aantoonst hoe weinig begrip sommige menschen van den wezenlijken toestand hebben.

Er wordt meestal, zelfs altijd gezocht in de toekomst, hoe het er dan zal uitzien in den te verwachten heilstaat der sociaal-democraten. En die menschen vinden geen beter middel dan den parlementairen weg om er toe te geraken, omdat ze, zeggen zij, door eene beter geregelde wetgeving tot eene trapsgewijze verbetering willen komen om zodoende het volk meer welstand en ook meer vrijheid te bezorgen.

Daarin speelt ook de acht-urenbeweging eene groote rol, die natuurlijk van het parlementarisme niet kan gescheiden worden, omdat door de meerdere vrije uren den mensch zich ook meer aan zijne ontwikkeling zal kunnen wijden om zodoende zijne totale vrijmaking, zoowel op stoffelijk als geestelijk gebied, te bewerken (volgens de parlementairen). Dat alles klinkt zeer mooi, maar de kwestie is of er wel langs dien weg tot de volledige vrijheid van het proletariaat zal te komen zijn, omdat wij daarin verschillende en niet gemakkelijk te overwinnen hinderpalen tegenkomen, onder andere dat de macht der kapitalisten niet zit in het parlement, maar wel in de economische positie waarin ze verkeerden.

Dat dienden de parlementairen in de eerste plaats te weten, wilden ze zich als de pionniers der volksontvoogding doen doorgaan.

Langs den anderen kant vreezen wij, revolutionairen, het verderf of de verburgerlijking der afgevaardigden, want men heeft het reeds zoo dikwijls gezien, dat menschen, wanneer ze in een ander midden dan het gewone verkeerden, er ook alras of langzamerhand hunne denkbeelden naar voegden. En daaruit weten de regeeringen profijt te trekken.

Om hier een voorbeeld te geven, dat er in het parlement niets te doen is, dienen we het verval der kleine burgerij aan te halen, die nochtans ook kiezer zijn en sedert lang. Heeft het die menschen ontbroekt aan kandidaten, die hen gouden bergen beloofden en nog met geen muisje afkwamen? En zoo zien we de kleine burgerij al kiezende en herkiezende dieper en dieper tot verval komen, tot dat ze geheel en al door het groot kapitalisme zal verzwolgen zijn, om dan in het leger der proletariërs terecht te komen.

Misschien waren er ook onder de afgevaardigden der kleine burgerij, die het wel meenden om haren toestand door betere wetten te veranderen, maar die stuitten af op den onwil der andere afgevaardigden, die voor de groote meerderheid in het parlement een middel zagen om zich er boven op te werken en aan vette postjes te geraken. En wie zegt ons nu dat het in de kiesperioden en na de kiezingen niet evenzoo zal gaan met de afgevaardigden der arbeiders, die dan nog min invloed dan andere afgevaardigden in het parlement zullen hebben.

Zij zullen zich tot allerlei toegevingen en verbonden moeten leenen, om er toch een armzalig wetsontwerpje door te krijgen en alzoo eene ellendige hervormingspartij worden, misschien wel met een zeker getal kiesvee, dat toch maar looden soldaten zijn, waaruit alle geestkracht verdwenen is, doordien ze hunne hoop op hunne afgevaardigden in het parlement gevestigd hebben, en alzoo de klippen niet zien waarop het schip der arbeidersbeweging eens of morgen zal vergaan.

Ja, het zal wel zoo gaan: de arbeiders zullen even als de kleine burgerij, d'eerste jaren in volle hoop naar de stembus trekken, op verbetering wachten en..... blijven wachten, totdat ze, het wachten moede, de parlementairen naar den bliksem zullen zenden om zich tegen wetten en wetgevers te keeren en de ware middelen gaan gebruiken om zich totaal vrij te maken.

* * *

Daarom zijn wij voor den revolutionairen weg, omdat we daarin den kortsten zien,

zonder nevenwegen noch verwatering te duchten.

Wil dat nu zeggen, dat we de menschen moeten aanzetten onbezonnen in opstand te komen?

Geenszins, want we zouden dan eene even groote dwaasheid verrichten als de parlementairen, die de beweging op de lange baan schuiven. Nochtans zien wij dagelijks de verbittering onder de arbeiders tegen hunne verdrukkers sterker worden. Daarvan moeten wij, revolutionairen, gebruik maken om dien vasten opstandsgeest onder de verdrukte massa te doen doordringen, om haar alzoo voor te bereiden op die groote gebeurtenis: DE SOCIALE REVOLUTIE.

Daar we rekening houden van de internationale gebeurtenissen, zien we daarin het bewijs dat de slag niet in het parlement zal geleverd worden, doch wel op de straat: ook moeten we daarom zorgen dat eenieder gereed zij, opdat de sociale revolutie niet uitloopt ten voordeele van enkelen, maar van de menschheid in het algemeen.

Wij beloven den arbeiders niets; we roepen hen toe: denkt na, overweegt de toestanden zonder vooroordeelen en overtuigt u wie den waren weg bewandelen, de parlementairen met hunne lapmiddelen of de revolutionairen, die zonder omwegen recht op het doel afgaan?

Zoo zullen we eene degelijke organisatie vormen, die geene schijnmacht zal zijn maar eene macht waarmede valt af te rekenen.

O! bougeoisie, de spotlach van heden zal dan wel veranderen in een grijnslach van schrik, wanneer die volksleeuw zijn machtige klauwen zal leggen op uw rot en vermolmd gebouw.

E. V.

EMIEL HENRY en zijne moeder

Emiel Henry, die meer als waarschijnlijk op het schavot zal sterven, is een jong mensch van 22 jaar en volstrekt d'eerste de beste revolutionair niet, dien men denkt.

Dit artikeltje zou tot titel kunnen dragen: "hoe men anarchist wordt".

Zoon van eenen ter-dood-veroordeelden oud-Communard, die aan de wreede slachting

van den gevloekten Thiers, tijden de bloedige Meiweek, wist te ontsnappen, werd Emiel Henry opgebracht in de zuivere ideeën van den vader.

Hij deed schitterende studiën, was gaarne gezien van zijne professoren en bezat een zachtaardig karakter. Bij zijn laatste examen om in de polytechnische school te treden; mislukte hij. Dat was de schuld van een dondersteen van professor, wien een der leerlingen een prop papier in 't aangezicht gesmeten had en waarvan, ten onrechte, Emiel Henry beschuldigd werd.

Die valsche beschuldiging deed hem «buizen». Deze gebeurtenis vulde het hart van den jongeling met diepen haat voor al wat de oude leermeesters aanging.

Een ander door zijne moeder verteld feit vuurde dien haat aan.

De familie Henry verkeerde in diepe armoede en schoon zijne tante, eene markiezin, oneindig rijk was, kregen zij van dien kant niet de minste hulp! Daarenboven werden zij door geheel hunne familie verstooten en veracht, omdat zij behoeftig waren.

Door iedereen verlaten, bespot, kwam de familie tot totaal verval en, de boezem vol wrevel, hielden de kinderen naar 't anarchismus over.

Nergens geen steun vindende noch uitkomst, om aan het bitter lijden te weêrstaan, zocht hij, te vergeefs, een zekeren troost in het spiritismus.

Dewijl de honger met opengesperde muil het huisgezin was ingetreden, moest hij, die niets had gedaan dan pen en papier hanteeren, het ruwste werk aanvatten om eenig geld te verdienen, te weten: *aardewerker*. Zelfs op zekeren dag was hij op het punt onder eene instorting van aarde het leven te verliezen, waarvan de liefvallige bougeoisbladen nu berichten, dat het wel spijtig was, dat Henry toen niet gedood werd.

Hij had den moed tegen de tegenwoordige iederen zwoeger uithongerende maatschappij op te staan en 't is dan, dat men zijne moeder, dat edel figuur, leerde kennen, die in haar ondoorgrondelijke smart de fierheid behield der Romeinsche heldinnen.

Wanneer d'arme moeder haar zoon ging bezoeken in de gevangenis zegde haar Henry: *Zeg niets; wat ik gedaan heb, heb ik willen doen.*

In het huishouden beminden allen elkander om het even, en wanneer wij de brieven lazen, door de kinderen aan de moeder geschreven, biggelden ons, willens of niet, de tranen over de wangen.

Hoeveel slachtoffers zal de rotte maatschappij nog eischen, eer het slavenjuk der volken aan flarden zal gescheurd zijn!

Onzen Strijd.

Voor in den laatsten tijd is het getal werkeloozen enorm gestegen. Het kapitalisme in zijne opslokkende inheligheid en bijgestaan door den verwoedenden concurrentiegeest, werpt dagelijks meer en meer personen in de klasse der nietsbezitters. De kapitalen komen hoe langer hoe meer en sneller in de handen van enkelen, terwijl de overgrootte massa bij gebrek aan alles bezwijkt. Iedere nieuwe uitvinding op het gebied van machien- en stoomwezen, elke verbetering en verfinning van het mekanisme maakt honderden en

duizenden werk-, duizenden en nogmaals duizenden monden broodeloos. De vrouw verdringt den man bij den arbeid, het kind de moeder.

Het hongerspook verschijnt als eene vreeselijke gedaante in duizende ongelukkige huisgezinnen.

Vreeselijk vooruitzicht, bange gedachte, welke thans menig arbeider, menig huisvader en huismoeder aangrijpt en als het ware krankzinnig maakt van schrik.

En wat dient er gedaan te worden om dien toestand te veranderen?

Alle lapmiddelen, zooals achturenwerk, minimum van dagloon, maximum van werkuren, enz., zijn niet in staat de steeds toenemende werkeloosheid te keer te gaan.

Was het nu dat er in alle bedrijven b. v. een wettelijken arbeidsdag, minimum van dagloon en maximum van uren werd vastgesteld, wat zou het baten? Men zou op korten tijd de levensmiddelen in prijs zien verhoogden, zoodat het weer op hetzelfde zou neerkomen. Zoo zien wij dat het loon in Noord-Amerika gemiddeld 2 dollars (10 fr.) per dag bedraagt. Kunnen die werklieden nu meer aankopen dan bij ons, waar het loon zooveel lager is? Neen! want alles is daar in evenredigheid zooveel duurder als het loon hooger is. Raadpleegt de statistieken, en overal zult gij hetzelfde verschijnsel hebben.

Slechts een weg is open, dit is: *Afschaffing van privaat bezit en gezag*, de bron van alle kwaad, om plaats te maken voor eene *vrije communistische gemeenschap*. Alle andere middelen om eene duurzame verbetering in onzen toestand te brengen lijden schipbreuk. Velen zoeken dit nog of trachten ten minste langs vreedzamen of geleidelijken weg tot daar te geraken. Maar wij roepen dezen toe: Arbeiders, werpt dit gedacht van u, laat die zoete doch bedrieglijke hoop varen. Maken wij ons gemeenzaam met het onvermijdelijke, de *sociale revolutie*.

Laat toch de vrees voor dezelve ons geene valsche hoop inboezemen omtrent de mogelijkheid eener vredelievende oplossing der hedendaagsche maatschappelijke wanorde. Maar, zegt men, het volk is nog niet genoeg ontwikkeld om eene omwenteling tot stand te brengen; doch, wanneer het b. v. de omwenteling van '93 bewerkte, was het dan misschien meer ontwikkeld dan nu? Is het dan langs om meer verstompt en verslaafd geworden? Zoo ja, dan behoeven wij ons te spoeden het tot de omwenteling voor te bereiden, willen wij niet dat het nageslacht in een staat van verslaving zinke, waaraan het eeuwen lang zal geketend liggen.

Echter is het zoo niet. De ontwikkeling gaat steeds vooruit en thans is reeds een gedeelte des volks zoo verre gevorderd, dat de sociale revolutie een noodzakelijk feit is, wil de voortbrenger niet door zijne geestelijke en stoffelijke voortbrengst zelve verdrongen en doodgedrukt worde.

Als arbeiders hebben wij het recht om onze behoeften te bevredigen, en dit is langs den weg der politiek niet oplosbaar. Bovendien, als wij al de gevaren, die aan de politiek verbonden zijn, herdenken, komen wij tot den uitslag, dat zij het bederf is der werkersbeweging. Overigens, bewijzen ontbreken ons niet, wij zouden er een boekdeel mede kunnen vullen. Elke partij, die mede doet aan politiek, om langs dien weg verbetering te bekomen, zij mag haar zoo revolutionair mogelijk noemen, is genoodzaakt af te dalen tot eene kleinburgerlijke hervormingspartij. En voor zooveel wij op de hoogte zijn der Duitsche en Fransche Marxistische fracties der Werkliedenpartij, durven wij stoutweg verklaren, dat zij niets meer of ook niets minder zijn, dus zero op economisch gebied voor d'ontferde klassen. Ook de Belgische Werkliedenpartij gaat dien weg op en kan niet meer tegengehouden worden op de helling, die haar in den afgrond stoot. Bewijzen daarvan zijn de verbonden, die men overal tracht tot stand te brengen, ten koste van het principieel, om toch maar gekozen te worden.

Daarom, weg met alle politiek, die den val der werkersklasse na zich sleept. Het is dus de plicht van elken arbeider zich te onthouden in het na-

jagen van kleine hervormingen en te trachten eene werkelijke revolutionaire beweging tot stand te brengen, die den dag zal verhaasten waarop het in boeien geklonken volk, bevrijd van alle nietswaardige parasieten, als broeders en zusters zullen leven.

Brood en vrijheid zou de leuze moeten zijn waaronder alle arbeiders der wereld als één man optrekken, geestdriftig en vol moed. Dood aan het kapitalisme! Weg met elke regeering! Daaraan willen wij, anarchisten, en daartoe moet het komen.

Arbeiders, onderdrukten, vernederden en vertrapten, doet uwe oogen open! Verwerpt de kruimelen van de tafels der rijken, en werkt om 't bezit op bestaan.

Maar vergeet niet, dat zoolang de knellende banden der regeering op ons drukken, dit onmogelijk is. Alleen is dit te verhoppen in een anarchistisch-communistische maatschappij, waar het tot het verledene zal behooren te buigen voor dwingelanden en heerszuchtigen.

Dan zullen wij de schoone leuze tot werkelijkheid hebben:

Vrijheid, Geluk en Welvaart voor allen!

B. L.

Voorwaarts

Op het oogenblik dat elkeen, die het zijne wil bijbrengen om het vertrapte en in ellende levende volk vrij te maken, aan de woedende vervolging aller bezitters blootgesteld is, heeft hij, die zich offert, geduchte hinderpalen te overwinnen: een stalen moed en ijzere volharding zijn hiertoe noodig. Aardsche heerschers, kerkelijke geestverstompers met al hunnen nijd en haat, randen hen aan en trachten zooveel mogelijk het onwetend en verblind volk op te hitsen, om hen rusteloos met alle middelen, hoe verachtelijk ook, te bestrijden, omdat de denker, de tegenwoordige maatschappij tracht te vernietigen, waarin het verderfelijkste ik-, heersch- en hebzucht, leugen, onrecht en verblinde eigenwaan zoo diep zijn ingeworteld.

Het is een zeer gewichtige, doch moeilijke taak. Ondankbaar en zwaar is hun strijd, daar zij steeds omringd zijn van zwakke «individuen» (1), die vreezen, twijfelen, wanhopen en wien zij voortdurend iets van hunne overtuiging moeten inprenten.

Medestrijders! Gij die strijdt voor de vrijheid van allen, die dagelijks uwe rust en veiligheid, voor het welzijn van het volk, in de waagschaal stelt, slaat de oogen naar deze slachtoffers der bezittende klasse, die ons zijn voorafgegaan en ons tot voorbeeld strekken.

Het waren mannen met een groot levensdoel voor oogen, die al hunne krachten wijdden aan een edele zaak. Zij waren de moedige verdedigers van de verdrukten tegenover de verdrukkers; hun leven was een leven van edel streven en onafgebroken arbeid voor het hoogste ideaal der menschheid. Zij hadden een onwankelbaren wil, vreemd aan alle zwakheid en moedeloosheid.

Het verwachte geluk voor het menschedom, dat zich voor u aan den horizon toont, verlichte hun duisteren weg met troost en blijmoedigheid.

Volgt hunne schreden, medestrijders! Laten wij ook alles ter bereiking van het groote en edele doel aanwenden. Hoe vaster en klaarder de overtuiging is, dat onze begingelen op waar-

(1) Personen.

heid en recht gegrond zijn, des te meer zal de moed ons bezielen, om onder alle omstandigheden onze principen te verdedigen; in ons streven moeten wij ons door geene teleurstellingen nog hinderpalen laten afschrikken of ontmoedigen.

Het anarchisme eischt van zijne belijders getrouwheid, oprechtheid en nauwkeurige vervulling van hetgeen zij als anarchisten op zich nemen door het aankleven dier beginselen, en zij verplichten zich stipt die leering na te komen. Uit ons geheel leven en uit al onze handelingen moet men kunnen bemerken, dat wij een gloeienden haat dragen tegenover de bezitters. Ons eenig streven is de anarchistische beginselen zoodra mogelijk in praktijk te brengen.

Laat ieder het zijne bijbrengen om licht te verspreiden onder allen, ook onder hen, die of door haat ons belasteren, of door onwetendheid geneigd zijn ons te verachten en verdacht te maken. Blijven wij getrouw aan die beginselen, die de onbepaalde vrijheid tot grondslag hebben en den slaaf van heden tot onafhankelijk individu zal maken.

Medestrijders voor waarheid, recht en vrijheid, laat in alle opzichten uw gedrag zijn gelijk het lieden betaamt, die geroepen zijn om het menschedom te verlossen van zijn slavenjuk, verzekerd dat de overwinning aan ons is, waarvan dan het volk eenmaal de vruchten zal genieten.

Hiervoor te arbeiden, te lijden, zelfs te sterven, mag ons niet afschrikken, het zal de verlossing van het menschedom verhaasten. De slachtoffers der bourgeoisie zijn aanmoedigende en opwekkende voorbeelden voor iederen medestrijder!

ALFONZO.

Professeurs in het bommen maken

Een dezer dagen, toen ik eene muur voorbij ging, las ik daarop in bonte kleuren geschilderd, de reclame van eene maatschappij tot exploitatie van annoucen, onder de zinspreuk: « De strijd om het bestaan ».

Ja, zoo is het. 't is het kenmerk der huidige samenleving; voor dien strijd geldt de spreuk der jezuiten: « het doel heiligt de middelen ». Reklaam overal, reclaam in alles en voor alles, om al het mogelijke en onmogelijke aan den man te brengen.

Zoo is 't ook met de pers, de zoogenaamde koningin (?) der aarde. Men flanst een blad aaneen en met het noodige geschetter worden de exemplaren aan den man gebracht. Zooveel per regel voor den armen broodschrijver, alias hoer; voozeel voor den verhongerden drukker, en de rest van de kluiten worden verdeeld door de heeren Redakteur en Directeur, 'n gemakkelijk stielje en nog niet geheel uitgeput, mits de gewenschte reclaam. Iets nieuws, iets vreeselijks moet uitgevonden worden en, bij god, ze zetten er boven zoo iets van een bom en de verkoop is gered.

Leest! leest! *Le Petit Journal Belge*! Boeren, burgers en buitenlui, wij leeren u de eenige, de echte en de beste bom maken; onfeilbaar! *La Bombe à Renversement*. Is 't zoo of is 't zoo niet. Wanneer de arme werkman of proletariër, die 't ongeluk heeft met nog een paar grammen denkvermogen geboren te worden, zich van alle zijden beloerd ziende, aan dezen kant den honger die hem aangrijnst, aan genen kant onderdrukking en slavernij, gefolterd door onrecht, vervolgd als een wild beest als hij in woord of schrift z'n denkwijze durft te uiten, wat of z'n gedacht is om de menscheid ge-

lukkig te maken, z'n arme broeder, « de slaaf », van z'n ketenen te verlossen, wanneer dien werkman, door wanhoop gedreven, z'n hand slaat aan het verschrikkelijk wapen der wedervergelding, wat dood en verderf zal verspreiden in de gelederen van hen die in hun blindheid en verwaandheid den vooruitgang der gedachten willen remmen met alle mogelijke onrechtvaardige middelen van marteling en geweld, dan komt die denkbeeldig voldane bourgeoisie, welke te vuur en te zwaard tegen den stroom wil oproeien, dan komen diezelfde baatzuchtigen, diezelfde genietters, ter wille van hun god, het gouden kalf, hem de middelen aanwijzen, hoe en op welke manier de beste bom te maken, om hen in hunne eigene veste te komen bestoken.

Aan de vruchten kent men den boom; en de dwazen, ze zullen niet eindigen ons door hunne eigene stommiteiten alle verdorven en stinkende uitwassen aan te toonen van hunne door en door rotte maatschappij.

M'n beste kameraden, ge zult mij beschuldigen van overdrijving bij het lezen van het voorafgaande. Om u echter te overtuigen van m'n bewering, volgt hier eene gedeeltelijke vertaling van het hoofdartikel van *Le Petit Journal Belge* van den 15 Februari j.l., wat ik u, zonder verder commentaar, als volgt onder de oogen brengen wil. Let nu wel op, het is *Le Petit Journal Belge* die aan het woord is.

« De ontploffer door omdraaiing bestaat in een fleschke, en in het stopsel daarvan zitten twee glazen buisjes. Dit fleschke wordt voor 2/3 met water gevuld. Wanneer hetzelve in zijnen gewonen toestand wordt neergezet, staan de buisjes naar boven en blijft het water op den bodem van het fleschke. Wanneer echter het fleschke wordt omgedraaid, loopt het water natuurlijk door het eene buiske, terwijl het andere de noodige lucht aanbrengt, om de doorloop van het water te verzekeren. Aan het onderende van het buiske, waarin het water loopt, is een *éprouvette* bevestigd; daaronder in bevindt zich een lading van *fulminate de mercure*, waar boven op een stukje sodium. Men wete dat de sodium ontbrandt zoodra dezelve in aanraking komt met water, waardoor het werktuig, bepaald onschadelijk in den gewonen stand, door omdraaiing ontploft.

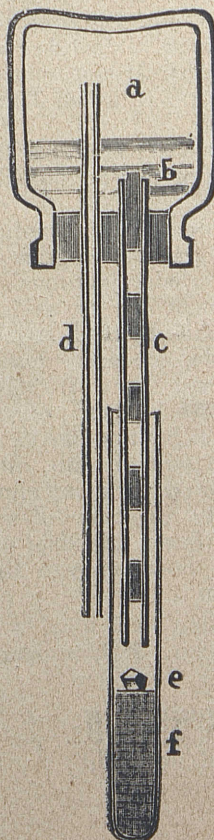
» Niets is eenvoudiger en het geheele toestel compleet kost niet meer dan één frank vijftig.

» Het is voldoende om in dit buiske een of meer stukjes filtreer- of vloeipapier te steken. Op die manier kan men het doordringen van een druppel water, op vijf minuten omtrent berekenen. Zes stopsels, op vijf millimeters afstand van elkander geplaatst, zullen het water ongeveer gedurende meer dan een uur tegenhouden. En tegen het einde kan mende ontploffing nog voorkomen door het werktuig om te draaien.

» De nevenstaande teekening geeft een duidelijke doorsnee van het toestel.

VERKLARING :

- Fleschke met zuiver water.
- Water.
- Buiske, waarin de stopsels van filtreerpapier zijn gestoken om het water tot op zekeren tijd tegen te houden.
- Stukje sodium, ontvlambaar door de aanraking van het water.
- Lading van *fulminate de mercure*, verdeeld in amorces en welke de bom moeten doen ontploffen.

Le Petit Journal Belge eindigt zijn artikel met te zeggen :

« Gelukkiglijk is de samenstelling van dit toestel zeer nauwkeurig. Het bevat een waterweegkundig vraagstuk, wat zelfs door onze teekening niet wordt opgelost en dat de anarchisten niet te weten zullen komen. »

Dat het laatste slechts een doekske voor het bloeden is, zullen onze verstandige lezers wel snappen.

MORAAL : Die een put graaft voor een ander, valt er zelf in, of : een goede verstaander heeft maar een half woord noodig.

Het aan allen gemeenschappelijk leven.

... Neen, hij is niet gelukkig, hij kan niet gelukkig zijn, de man die de pen voert en die haar niet vrij kan laten glijden over het papier, zonder op elke bladzijde op een vooroordeel, op een dwaling door de openbare meening geheiligd, of op een door onkunde of kwaadwilligheid verheerlijkte ongelijkheid te stooten, zonder een belachelijke gevoeligheid te kwetsen, zonder een onbegrijpelijke schaamte te deren en zonder te raken aan wonderlijke gebruiken!

Neen! hij is niet gelukkig, hij kan niet gelukkig zijn, de man, die met verstand begaafd is en die ziet, hoe onophoudelijk het menschenrecht wordt verknoeid, hoe de hersenen in de war worden gebracht en hoe de gedachten in een eng net van valsche methoden en handelingen zonder resultaat wordt omstrikt!

Neen, hij is niet gelukkig, hij kan het niet zijn, de kunstenaar die zich met walging moet afwenden van den lakeiensmaak, van het gekochte penseel, van den geprostitueerden grafbeitel, van de verslaafde dichtkunde en het dwankjuk, waarmede elkeen bedreigt wordt, die een beetje onafhankelijkheid en oorspronkelijkheid verraadt, die zich omhoog wil werken over de vaklui heen, die zich verzetten wil tegen de oude sleur, die strijd voert tegen den treurigen smaak van den dag en die tegen de orthodoxie van de oude school de vaan van verzet wil planten en het kunstleven leiden wil op nieuwe, heerlijke banen.

Neen, hij is niet gelukkig, hij kan het niet zijn, de man die wandelende op de blijmoedige hoogte der wetenschap, aan zijn voet de menigte ziet wemelen, die leeft in den afgrond der onkunde en die steeds bereid is het leven te laten voor markt-schreeuwers en bedriegers. De geleerde kan niet gelukkig zijn, wiens meest geniale ontdekkingen en verhevenste idealen blootstaan aan de ikzucht zijner wangunstige kollega's, aan den brutalen spot der dwazen, aan het schouderophalen der twijfelachtigen, aan het luid gelach der holhoofden en aan den ongeloovigen haat tegen den vooruitgang bij de menigte, die aan het oude hangt.

Neen, hij is niet gelukkig, hij kan het niet zijn, de rijke die zich gevoelt als het middenpunt van allerlei zwermen en die voortdurend in zijn hoofd de vraag moet omdragen, zonder haar ooit op te lossen, of de vriend, die hem zoo warm de hand schudde in hem iets anders ziet dan de geldkist die hem bij gelegenheid diensten zou kunnen doen; of de vrouw, wier lippen zich drukten op de zijnen en wier eenvoudig aanraking hem het bloed doet koken in de aderen, of die vrouw, ondanks den schijn van haar onbaatzuchtigheid, ondanks haar beminnenswaardig gedrag en haar teedere liefkozingen niet eenig en alleen spekeleert op den rang, dien hij haar aanbiedt, op de pracht waarmede hij haar omringt, op het uitwendig geluk, waarvan zij droomt; of niet zijn eigen kinderen met ongeduld wachten op een ongeluk, op een onbezonnenheid, op een verkeerd stap en loeren op ziekte, waardoor zij in het bezit komen van rijkdommen en die de mogelijkheid van een erfenis voor hen opent.

Hij kan feesten geven in zijn schitterende woning, hij kan in zijn vorstelijk slot de sieraden

der aristokratie rondom zich vereenigen; die vreugdefeesten, die honingzoete, diepe en reine feesten der harten kent hij niet.

Te vergeefs zal hij de hoofdsteden en badplaatsen afreizen; te vergeefs zal hij de dienstwillige menigte, die hem met bedelende blikken naderen, zich zien verdringen in zijn voorkamer; te vergeefs zal hij het doelwit der vereering en toejuicing zijn; te vergeefs zal hij de aanleiding tot een vreugderoes vermeederen; te vergeefs zal hij zich ook blindelings werpen in de armen van de meest afwisselende en duurste uitspattingen; hij zal zonder ophouden het gewicht zijner innerlijke onrust en van zijn angst na zich slepen en hij zal zeer snel een gevoel van matheid onder vinden.

En ik wil niet spreken over het verheven hart, niet van die verbittering, die aanvallen van verzet en afschuw, gevoelens die edelmoedige zielen en verheven geesten ondervinden, als zij in aanraking komen met de laagheden, de schurkerijen, de platheden, de valschheden, de in 't oog loopende ongelijkheden, de ontzettende ongerechtigheden, de schandalige handelingen, de schandelijke lasteringen, de talloze grofheden, de morele demoralisatie, de verstomping der hersenen, de ontaarding der natuur, welke afschuwelijkheden alle het uiteinde van onze eeuw kenmerken.

Die rechtschappen gewetens, die ver vooruitziende vernuften zijn veel talrijker, dan men wel geloof en zij worden gevonden in alle klassen der maatschappij.

Ik wil ook met stilzwijgen voorbijgaan dien smartelijken druk, in 't leven geroepen door ontberingen, waaraan een leugenachtige moraal is te danken, die steunt op minachting voor de natuurlijke zinnelijkheid, op lof voor de beperking van behoeften en berekeningen van economischen aard.

Wanneer er in deze woestijn van onmetelijken omvang, die wij gedeeltelijk doorgingen, wanneer er in deze woestijn eene oase is, in wier schaduw het menschenkind zijn van dorst brandend gehemelte kan koelen en laven, zijn van honger doorwoelde ingewanden kan sterken, zijn door alle angsten gemartelde hersenen kan gerust stellen, zijn door loopen gezwollen voeten kan laten rusten, en troost en welgevallen kan vinden, komt het ons dan niet voor, dat deze oase de liefde moet zijn?

Wanneer men den arbeid onderwerpt, wanneer men het privaateigendom laat gelden, wanneer men onder vrije burgers standsonderscheid maakt, wanneer men de gedachten aan banden legt en de kunst in knechtschap brengt, wanneer men wetenschap en rijkdom verheft tot eigendom der bevoorrechten, dan is dat reeds bijna ongelooflijk, maar het is ook bijna onbegrijpelijk, dat men in naam van beginselen, wier staketsel gemakkelijk is neergehaald, in naam eener moraal die berust op onhoudbare, bovenaardsche voorstellingen, in naam van gewoonten en gebruiken, die het kenmerk dragen dier beginselen en dier moraal, dat men in naam van dit alles gewaagd heeft de zoo geheimzinnige wederzijdsche aantrekking der geslachten en individuen in eenvormige en voor alle eeuwigheid als geldig verklaarde reglementaire bepalingen te dwingen.

Voorschriften te maken voor het hart; hoe het heeft lief te hebben en van de menschelijke natuur bepalingen te willen afdwingen, hoe zij zich heeft te gedragen; voor deze verschijnselen, die toch meestal in 't geheel niet tot op den grond kunnen verklaard en begrepen worden, bepalingen ontrent hun duur, hun aan te nemen vorm in te voeren en ze afhankelijk te maken van familieoverwegingen en ambtelijk goedvinden en besnuffelarij, dat schijnt onmogelijk, ja het kan bewezen worden inderdaad onmogelijk te zijn.

En deze belachelijke indeeling der liefdesbetrekkingen in geoorloofde en niet geoorloofde, in eerbare en niet eerbare, in het uitgangspunt van een som van moreel lijden en van gebreken, bij rijken zoowel als bij armen, bij mannen zoowel als bij vrouwen, bij kinderen zoowel als bij ouders.

Niemand ontkomt daaraan. Sinds eeuwen houden zich geschiedenis, dichtkunst, toneel en roman er mede bezig om ons een deel van de wild bewegende ontwikkeling der heldendaden en dwalingen der liefde te schetsen. De harten worden diep bewogen en de oogen bevochtigd met tranen bij het verhaal dezer drama's die gewezen zijn uit geweld, gewetenswroeging, wraak, verwensching en misdaad.

Ziet, daar zijn twee jongelieden, die de natuur schijnt te hebben aangewezen om al de heerlijke vreugden der liefde, de eene door den ander, te genieten en tusschen wien zich onoverkomelijke hinderpalen verheffen, de afkomst in de wereld, familiehaat en familienijd, kastenvooroordeel en het vaderlijk verbod; daar weer zijn twee wezens, die geen neiging voor elkander gevoelen, die elkaar nooit beminden en ook in de toekomst nooit zullen beminnen en die aan elkaar worden gekoppeld door min of meer smerige berekeningen; de schuldigen van het tuchthuis des huwelijks; nog sterker, daar is een minnende, die in zijn onzalige jaloezie naar het bloed dorst der ontrouwe en van haren medeplichtige; en nog anderen: een arm wezen, door bloedroode van valsche beloften overvloeiende lippen verleid en dat door de hoogste en onverbiddelijke wet der vruchtbaarheid werd geworpen in de rangen der onteerden brandmerkten.

Elk derde bladzijde van onze dagbladen wordt bevuild door de optelling dezer tragedies van bandeloosheid, echtbreuk en ijverzucht, die eindigen met moord en zelfmoord.

Dit alles is nog niets in vergelijking met de menigte heimelijk gestorte tranen, intieme verhoudingen en met alle wonden des harten, waarvan alleen de offers weten. Kort en goed in onze moderne maatschappij is de liefde een onuitputtelijke bron van vergoten tranen en vergoten bloed.

(Uit *Sébastien Faure's Essai de philosophie libertaire* (proeve van de wijsbegeerte der vrijheid).

Revolutionaire sprokkelingen

Arbeider. — Ik verlang werk, Mijnheer.

Werkgever (kapitalist). — Ik kan het u niet geven voor dat de goederen, die gij het vorige jaar hebt gemaakt, verkocht zijn. Gij zijt niet alleen de voortbrenger, maar ook den verbruiker. De goederen die gij 't vorige jaar gemaakt hebt, moet gij verbruiken, voor ik u opnieuw weer aan 't werk kan zetten om meer te maken. Er is overproductie.

Arbeider. — Ik wil gaarne de goederen verbruiken, als gij 't mij toestaat. Ik ben haveloos hongerig en mijn huis is bouwvallig. Die overproductie is gemakkelijk te verhelpen. Ik zal de goederen terstond nemen. (Hij vertrekt met zooveel als hij meenemen kan en zegt: « Ik koom dadelijk terug om meer te halen »).

Werkgever. — Hei? holla, politie! Hier, zeg ik, ge betaalt voor die goederen of legt ze dadelijk neer.

Arbeider. — Maar ik heb geen geld meer mijnheer. Ik heb al die dingen gemaakt en gij zegt dat de waarde van wat ik verleden jaar maakte fr. 3000 bedroeg; doch gij hebt mij er slechts fr. 1200 voor betaald. Die heb ik besteed, zooals gij weet, om een deel van de goederen terug te koopen, maar nu is er nog voor fr. 3600 in uw bezit. Ik kan die niet koopen, of gij moet mij laten werken, om er het noodige geld voor te verdienen. En toch wilt gij mij niet laten werken voor de goederen verkocht zijn. Dat is toch een rare wereld. Gij behoort tot de ontwikkelde menschen; zoudt gij daarom zou goed willen zijn mij de oorzaken van dit lastige vraagstuk te verklaren?

Werkgever. — Mijn meening over u is, dat gij een vervloekte anarchist zijt. Pak je weg.

Internationale beweging.

POLËN. — In Warschau hebben talrijke arrestatiën plaats gevonden.

De politie vermoedde een Poolschen opstand.

RUSLAND. — In Odessa werden 17 personen gearresteerd wegens vermeende deelname aan nihilistische woelingen. Onder deze personen bevonden zich verscheidene marine-officieren, hetgeen wel een bewijs is dat de opstand in Rusland meer en meer ingrijpt in de kringen der meer ontwikkelden.

DUITSCHLAND. — Te Berlijn werd de kameraad Vogs, Dinsdag den 20^e Februari, tot 9 maanden straf veroordeeld wegens aanzetten tot klassenhaat. Dit aanzetten zou, naar zij beweren, veroorzaakt zijn door de uitgave van een vlugschrift. Kameraad Wilhelm Werner, de drukker van dat vlugschrift, werd eveneens aangeklaagd maar was niet voor het gerecht verschenen. Vogs werd onmiddellijk gevangen gezet. Bij 't verlaten van de gerechtszaal riep hij den aanwezigen kameraden toe: houdt u goed, kameraden, vaarwel! Deze straf onderga ik voor u!

— De Berlijnsche politie heeft 7000 (ZEVEN DUIZEND) exemplaren aangeslagen van het blad *Der Socialist*, (anarchistisch orgaan) dat op 18 Maart (uitroeping der Parijsche Commune) uitkwam.

De kameraad Neert, een der opstellers, is door de orrrrde(!?)handhavers in de doos gestopt.

Wat hebben die « bourgeois » weinig geleerd en veel vergeten.

BELGIË. — *Wat schuilt daaronder?* — Veel wordt er op dit oogenblik gesproken over het schandaal verwekt door een besluit genomen door M. Lejeune, minister van justitie.

Eene ontaarde vrouw die het stielte van koppelaarster uitoefende en minderjarige meisjes in handen van rijke geldschietters leverde, werd onlangs tot vijf jaar gevang veroordeeld.

Dezer dagen werd die vrouw in vrijheid gesteld, na slechts vijf maanden te hebben doorgebracht in 't rasphuis.

Wat er ook van zij, nu is het onmogelijk geworden de zaak in den doofpot te moffelen.

Ongelukkige werklieden, voor werkstaking en onlusten veroordeeld, moeten tot den laatsten dag, tot den laatsten minuut hunne straf uitboeten, maar koppelaarsters, — Miss Jeffrey's, — laat men op vrije voeten onder voorwendsel een zieken echtgenoot te gaan bezoeken.

ENGELAND. — Volgens eene laatst uitgegeven statistiek sterft de bevolking te Londen letterlijk den hongerdood. Daaruit knippen wij het volgende:

1,292,737 personen bevinden zich zonder den minsten onderhoud;

2,166,503 ongelukkigen winnen nauwelijks genoeg om te blijven leven. Daaruit volgt dat *de helft* der bevolking te Londen in de grootste ontbering leeft; *een kwart* te veel wint om te sterven en veel te weinig om te leven en het *vierde kwart* (de kapitalisten) *al de rijkdommen bezit*.

Deze statistiek toont de wanorde der tegenwoordige maatschappij, is een klinkend bewijs der onhoudbare toestanden, terwijl het onbegrijpelijk voorkomt, dat de hongerlijders zich zoo gedwee de keel toestroppen.

GENT

VERGADERINGEN

Revolutionaire Jonge Wacht. — Alle Zondagen gewoon lokaal, zelfde uur.

Revolutionaire Studiekring. — Alle Maandagen, gewoon lokaal, zelfde uur.

Strijdpennning en bijdragen

Gent. — Lijst N° 6 fr. 10.33
Baeklandt » 0.88
Moeskroen (in postz.) » 1.00

Bladverkoop

Gent. — N° 4 fr. 28.25
Leuven. — N° 4 » 2.72
Antwerpen. — N° 3 & 4 » 6.00

Joz. Drieghe, Dendermondsche steenweg, 319, Gent.
Drukker-Uitgever